

Vest-Agder fylkeskommune	
Saksnr.: 12/00129	Doknr.: 8
Emnekode:	Obj.kode:
Saksbeh.: TSK	
Kopr.:	Dato: 22/06-12

Innspill vedrørende Energiutredningen (NOU 2012:9)

Politisk budskap fra Vest-Agder fylkeskommune og kommunene i Listerregionen

Vest-Agder fylkeskommune og kommunene i Listerregionen (Farsund, Kvinesdal, Flekkefjord, Sirdal, Lyngdal og Hægebostad), ønsker å gi en overordnet uttalelse til Energiutredningen (NOU 2012: 9). Samtidig ønsker vi å foreslå veivalg for norsk energisektor som vi mener bør følges mot 2050.

Generelt om Energiutredningen

Vest-Agder fylkeskommune og kommunene i Listerregionen mener utredningen gir et godt overblikk over energisektoren og de utfordringene vi står ovenfor. Vi mener analysene og spørsmålene som blir reist i utredningen er viktige. Vi stiller oss i all hovedsak bak innholdet i utredningen. Vest-Agder fylkeskommune og kommunene i Listerregionen savner imidlertid klare konklusjoner og entydige råd for hvilke større veivalg utvalget mener Norge bør gjøre fremover, både på kort og lang sikt.

Veivalg for norsk energisektor mot 2050

Veivalgene dreier seg om å definere og gripe muligheter, samt å se energi, klima og verdiskaping i sammenheng på en måte som gir industriell, energimessig og klimamessig mening, nasjonalt og globalt.

Energiutredningen (NOU 2012:9)

Vest-Agder fylkeskommune og kommunene i Listerregionen ønsker derfor å komme med et forslag til veivalg vi mener Norge bør velge mot 2050.

Grønt batteri et veivalg for norsk energisektor

Kraft er en "ferskvare" som må bli brukt når den blir produsert. Mye vindkraft (og solkraft) skaper derfor store utfordringer for stabiliteten i kraftsystemene og for leveringssikkerheten til forbrukerne. Det trengs reservekapasitet for å sikre kraftproduksjonen når det ikke blåser, og et energilager som kan ta vare på energien de dagene det blåser mer enn det er behov for.

EU landene har satt seg mål om å senke sine klimagassutslipp med 80 – 95 % innen 2050. Målet er blant annet at kraftproduksjonen skal bli helt uten klimagassutslipp. Dette alene vil føre til reduksjoner på 1 230 millioner tonn CO₂ (noe som tilsvarer mer enn 20 ganger Norges utslipp). EUs målsettinger om etableringen av et kraftsystem som ikke slipper ut klimagasser vil i stor grad komme fra vindkraft og solkraft.

Dagens ambisjoner for utbygging av vindkraft og solkraft i landene omkring Nordsjøen tilsier en utbygging i størrelsesorden 150 GW* vindkraft og 50 GW solkraft på lang sikt. Ut fra data for variasjoner i vindstyrke i området kan man slutte at samlet produksjon fra disse anleggene kan endres (både opp og ned) med 80-90 GW i løpet av to til tre timer. [...] Siden mye av vindkraften i Danmark, Nederland, Tyskland og Storbritannia ligger i det samme "vindbeltet" vil ikke slike variasjoner utjevnes mellom områder i særlig grad.

Energiutredningen (NOU 2012:9)

*Norges maksimale kraftproduksjon ligger i størrelsesordenen på ca 25 – 30 GW

Norge med store vannkraftmagasiner kan bruke overskuddskraften som blir produsert i EUs "vindbelte" når det blåser til å spare på vannkraften i egne reservoarer eller også pumpe kraft opp i disse reservoarene. Når det produseres for lite i "vindbelte" kan vi produsere kraft som kan sendes tilbake til landene rundt oss. Vi vil derfor kunne lagre billig fornybarkraft når det er for mye av den, og selge dyr fornybarkraft når det er for lite. Det er dette som menes med et "grønt batteri".

EUs veikart for energisektoren mot 2050 peker på behovet for fleksible ressurser som en utfordring. Større innslag av nye fornybare energikilder i Europa øker verdien av alle løsninger som kan bidra med fleksibilitet både på tilbuds- og etterspørselssiden.

Energiutredningen (NOU 2012:9)

Vannkraftnasjonen Norge har halvparten av magasinkapasiteten i Europa, og det ligger et betydelig potensial i å bygge ut det norske vannkraftsystemet til et "grønt batteri" for Europa. Norge kan derfor gi et viktig bidrag for utviklingen av EUs lavutslippssamfunn.

Om ikke EU klarer å løse problemene med å etablere kraftlagre og å etablere økt fornybar regulerbar kraft, vil det bety at det i perioder vil være store mengder fornybarkraft produsert i EU som ikke blir utnyttet. Norge har en mulighet til å gi et viktig bidrag for å utnytte dette overskuddet, samtidig som vi kan gi EU sikkerhet ved å tilby kraft i perioder hvor det er for lite vindkraft produksjon.

Vannkraftressursene har gjort Norge til et viktig industriland med virksomheter i en rekke lokalsamfunn langs kysten. Etablering av et grønt batteri vil gjøre Norge i stand til å foredle Europeisk overskuddskraft til elintensive produkter som vil kreves for å bygge den globale klimafremtiden. Tilgang på store mengder rimelig fornybarkraft vil kunne styrke vår nasjonale kraftintensive industri, en industri som er viktig for både sysselsetting, bosetting og verdiskaping i distriktene.

Rammevilkår - verdiskaping og klimatiltak

Fram mot 2050 vil de globale energimarkedene gjennomgå en grunnleggende omlegging. Et sentralt spørsmål er hvordan Norge i lys av klimautfordringene kan utnytte tilgangen på fleksible og fornybare energiresurser til økt verdiskaping, sysselsetting og bosetting, samtidig som utformingen av norsk energipolitikk tar hensyn til forsyningsikkerhet, natur og miljøkonsekvenser og effektiv energibruk nasjonalt.

Energiutredningen (NOU 2012:9)

Gjennom etableringen av et grønt batteri vil verdien av de norske regulerbare vannkraftressursene øke. Rent praktisk vil etableringen av et grønt batteri kreve utforming av nye rammevilkår. En slik etablering vil altså både gi positiv samfunnsøkonomi og være klimavennlig. Det er viktig at regionale og lokale interesser da blir i varetatt når rammevilkårene blir utformet. Viktig her er prinsippet om verdifordeling:

Prinsippet om verdifordeling mellom kraftverkseier, lokalsamfunn og stat må videreføres slik at lokalsamfunnene får sin rettmessige andel av verdiøkningen.

Energiutredningen (NOU 2012:9)

Potensialet for å omforme deler av norsk vannkraftforsyning til «Europas grønne batteri» illustrerer en ny verdi av våre naturressurser. Etableringen av et grønt batteri vil kreve store investeringer både i det nasjonale kraftnettet, samt i eksisterende vannkraftverk. Men det vil også kreve store investeringer av norske naturverdier. Spesielt viktig er det derfor at blir

etablert klare og langsiktige vurderinger for de samlede klimainvesteringene. Dette er nødvendig for å redusere naturinngrepene i så stor grad som mulig:

«Helt fra vannkraftens barndom har det i Norge vært allmenn enighet om at de naturressurser som tas i bruk har en lokal tilhørighet, og at de distrikter som avstår sine naturressurser har krav på en andel av den verdiskapingen disse naturressursene gir opphav til.»

Energiutredningen (NOU 2012:9)

Vest-Agder fylkeskommune og kommunene i Listerregionen slutter seg til dette. Det vil derfor være viktig å kartlegge de naturverdier som avstås, som et ledd i vurderingene når diskusjonene om fordelingen av den samlede verdiskapingen om hva som bør tilfalle lokalsamfunnene, kraftprodusentene og andre involverte.

I Energiutredningen foreslåes det bl.a. at: *"Det må innføres kompensasjonsordninger for store ledningsprosjekter."* Vest-Agder fylkeskommune og kommunene i Listerregionen ser dette forslaget som et resultat av den grunnleggende holdningen som er referert ovenfor, og slutter seg til forslaget. Det er unaturlig at store naturinngrep som større internasjonale og positive samfunnsøkonomiske ledningsprosjekter, som er avgjørende for byggingen av den globale klimafremtiden ikke gir lokale ringvirkninger. Store energitiltak av nasjonal karakter med betydelige lokale naturinngrep til følge, må altså etterlate deler av sin verdiskaping i de lokalsamfunn som avstår sine naturressurser.

Den kraftintensive industrien kan bidra med fleksibilitet på etterspørselssiden i det nye kraftsystemet (et såkalt gråttbatteri). Det er da avgjørende at industrien får rammevilkår som gjør at de ikke får svekkede konkurranse fortrinn ved å måtte betale for etableringen av et grønt batteri, men isteden blir gitt muligheten til å bruke det kommende kraftoverskuddet til nye produksjon. Norsk industri må altså bli gitt muligheten til å bli en bidragsyter til utviklingen av et norsk "grønt batteri".

Nasjonale målsettinger

Norge vil ikke kunne gi EU det reguleringsbehovet som vil trenge i fremtiden. Norge må derfor sette seg realistiske og gjennomførbare langsiktige målsettinger. Det er også viktig at nye rammevilkår må ta hensyn til en rekke ulike interesser. Dette vil kreve mye arbeid og god planlegging. Det må likevel ikke hindre oss i å sette oss mål som både bygger det internasjonale lavutslippssamfunnet, og samtidig gir muligheter for ny nasjonal verdiskaping.

Det er nå valget om Norge skal på ta seg å være et grønt batteri må bli tatt. Forutsatt at deler av verdiskapingen tilfaller de distrikter som stiller sine naturressurser til disposisjon, mener Vest-Agder fylkeskommune og kommunene i Listerregionen at Norge må påta seg rollen som et "grønt batteri" for Europa.

Et slikt mål vil være viktig for etableringen av et europeisk kraftsystem uten klimagassutslipp, og vil samtidig åpne for økt verdiskaping nasjonalt - bygd på egne naturressurser og vår industrielle kompetanse. En slik målsetting vil samtidig være i tråd med Energiutredningens tilrådninger, EUs vedtatte klimamål og intensjonene i Klimameldingen.

Derfor gir Vest-Agder fylkeskommune og kommunene i Listerregionen følgende høringsuttalelse til Energimeldingen:

- ✓ Det bør være et uttalt mål i den norske energi- og klimapolitikken at Norge må påta seg rollen som et "grønt batteri" for Europa.

- ✓ Dette målet må være langsiktig, og det må utformes nødvendige rammevilkår for å nå det.
- ✓ Det er en absolutt forutsetning at rammevilkårene utformes slik at viktige regionale interesser som industri, natur og lokalsamfunn blir ivaretatt, og må omhandle områder som:
  - Etablering av nye utvekslingskabler
  - Styrking av kraftnettet.
  - Gjøre etablering av ny effektkraft og økt magasinkapasitet mer attraktivt
  - Tilrettelegging for industriell utnyttning av overskudd på fornybar kraft.
  - At distrikter som stiller sine naturressurser til disposisjon mottar en rettferdig del av verdiskapingen

Odd Omland
Leder Listerrådet

Med hilsen

Terje Damman
Fylkesordfører Vest-Agder Fylkeskommune